

Årsmøte, ordfører

Min hilsen i årsmeldingen hadde som overskrift; Optimisme i ei usikker tid. Siden de ordene ble skrevet har ikke verden akkurat blitt mindre usikker og uforutsigbar. Det krever litt å være optimist, og når jeg sier det, er det basert på det nære. Utviklinger og muligheter for FKRA og for våre eiere

I det store bildet lever vi i ei tid med usikkerhet som bare de aller eldste blant oss har opplevd tidligere. Perioden med dyp fred som vi regner etter murens fall i 1989 har vi nå lagt bak oss. Krig har kommet nær oss, og påvirker oss i stort og smått. Det er en ny verdensorden som vi vil leve i lang tid framover. Vi skulle gjerne ønske det, men vi kommer ikke tilbake til verden slik den var mellom 1990 og 2020.

Dette er det store Geo-politiske bildet. Vi får ikke gjort mye med det. Det eneste som er sikkert, er at det er usikkert. Hvordan gjødselpriser har svinget de siste årene er bare et eksempel på uforutsigbarheten. Akkurat nå kan en bli skjelven når en tenker på hvor høyt prisene kan gå. I langt større grad enn tidligere ser vi at verdenssituasjonen påvirker våre rammebetingelser. Skal vi lete etter noe positivt dette fører med seg, er det ingen tvil om at beredskap har gått fra å ha oppmerksomhet i festtaler til reell politikk og handling. Med beredskap kommer også verdien av hele landbruksnæringen. Endelig vil mange si.

Beredskap og sjølforsyning blir ofte nevnt i sammen. Jeg synes sjølforsyningsprosent blir et altfor snevert mål. Mest fordi vi måler sjølforsyning bare i kalorier. Så lenge vi ikke kan produsere sukker og en del andre karbohydrater vil vi alltid ha en relativ lav sjølforsyning. Når det er sagt. Vi skal selvfølgelig arbeide for en høyest mulig matproduksjon.

Vi bør i større grad vektlegge sjøldekning. Det at vi har bortimot 100% sjøldekning av de aller fleste husdyrproduktene. Det gir oss både mattrygghet og matsikkerhet. Husdyrproduksjonen er grunnlaget for et landbruk over hele landet. Og nettopp landbruk over hele landet er næringas viktigste bidrag i beredskapssammenheng. Det gjelder i krig og fred. Beredskap i krig er noe vi må forberede oss på, men som vi håper aldri blir aktuelt. Beredskap i fred gjelder hver dag. Det viktigste for beredskap er at det bor folk rundt i vårt ganske land. Det er landbruket fundamentet for.

Nok om beredskap i denne omgang, men jeg kommer tilbake til det senere i talen mer konkret for oss som selskap.

Noe vi burde snakket mer om, er den samla verdiskapingen landbruket står for. Det økonomiske fundamentet i mange kommuner landet rundt. Verdiskaping gjennom flotte og trygge matprodukter, sysselsetting, skatteinntekter, kulturlandskap og mye mer. Det gjelder ikke minst i vårt område.

Vi har sagt det før. Det er noe eget med bøndene på Sør-Vestlandet. De ser mulighetene i stedet for å vektlegge alt som kunne vært bedre. Tidligere har det ofte vært Jæren som er trukket fram. Nå ser vi at det skjer mye i resten av FKRA land. Spesielt må jeg trekke fram Agder og den utviklingen som har vært der de siste åra. Det er visst slutt på at Sørendingene er et forsiktig folkeslag. Nå framstår de som minst like framoverlente som resten av vårt område. Holdningene vi ser i vår eiermasse skaper et godt produsentmiljø, som igjen er selvforsterkende.

Vi har gode naturgitte forutsetninger. Men det har de og veldig mange andre steder rundt om i det ganske land. Det er ikke det som skiller. Men rett og slett mentaliteten, miljøet og pågangsmotet.

De siste års jordbruksoppgjør har vært svært bra, og er nok en svært avgjørende faktor for at mange unge ønsker å gå inn og satse på ei framtid i næringa. Summen av jordbruksoppgjørene vi fikk i forrige stortingsperiode savner sidestykke. Selv opptrappingsvedtaket på 70-tallet kommer i skyggen av de siste års opptrapping. Og bøndene svarer på det, ikke minst ved at investeringslysten er tilbake. Gjennomsnittsbonden blir faktisk yngre, og i vårt område er nedgangen i bruk nesten stoppet opp.

Til tross for det er mange er bekymret for at antall bruk går ned. De gjør et poeng av at det legges ned et bruk nesten daglig. Det er sant. Men det er og sant at det aldri tidligere har blitt lagt ned så få bruk som nå. Noen mener at vi må bli flere bønder. Det vil ikke skje. Teknologiutviklingen og med den effektivitetsutvikling stopper ikke opp. En forutsetning for at unge vil ta over, er at de ser mulighet til å være med på den teknologiske utviklingen. Det krever ofte investeringene i driftsapparat. De er blitt veldig mye høyere bare de siste årene. Høyere investeringer krever høyere produksjonsvolum å fordele kostnadene på.

Ta melkeproduksjonen som eksempel, her er en midt inne i en omstilling til løsdrift. Det krever store investeringer. Vi vil ikke få med oss alle produsentene etter omstillingen er unnagjort. Det som likevel er bra, er innretningen på investeringsstøtten. Den gjør at vi får langt flere med, enn vi så for oss for 10-15 år siden. Da sa både Innovasjon Norge og bankene at for å få lån og støtte måtte en bygge for fjøs opp mot 60 kyr. I dag bygges det mange nye fjøs til langt færre dyr. Det blir færre melkeprodusenter, men vi klarer å beholde mye mer av melkeproduksjonen i distriktene enn det vi kunne frykte. Det er bedre å styre utviklingen, enn alltid bare å stritte imot.

Bruksnedgangen er mindre enn tidligere. Men det er en klar tendens om større differensiering mellom brukene. Det blir stor forskjell på bruk med stor drift og hvor det er investert flere titalls millioner på den ene siden, og deltidsbruk hvor inntektene fra landbruket blir en stadig mindre del av familieinntekta i andre enden. Det er en naturlig utvikling, men det skaper en utfordring for oss som selskap. Forventningene til oss er veldig avhengig av hvor en befinner seg på en slik tenkt skala. Vårt mål er å lykkes mot alle eierne. Skal vi klare det må vi differensiere strategien for hvordan vi arbeider mot de forskjellige gruppene. Det gjør vi allerede, men det bør nok være et felt som får enda mer oppmerksomhet i arbeidet med ny strategiplan. Det arbeidet starter det nye styret opp med nå på første styremøte.

Et godt år for bonden har vi lagt bak oss, og innsatsvilje blant bøndene viser også igjen for oss i Felleskjøpet Rogaland Agder. Vi har aldri solgt mer kraftfôr enn i 2025. Totalvolumet har steget. Vi selger svært mye formel. Gledelig er det og at vi har klart å snu en negativ trend på markedsandel for format. Fjorfefôret er det som vokser mest i totalvolum, men her fikk vi en dupp i markedsandel i fjor sommer etter noen utfordringer. Vi henter oss nå inn igjen, og vi ser igjen en positiv utvikling på fjør.

Det har vært høyt salg av gjødsel og såvarer. På såvaresiden hadde vi store utfordringer med leveransene i fjor vår. Styret initierte en gransking av årsaker til dette. Det arbeidet er gjort og redegjort for. Det er tatt grep for årets og framtidige sesonger, slik at vi ikke skal oppleve det igjen.

Butikkene øker omsetningen og leverer bra. Det er vi eiere som stod for det meste av veksten i fjor. Like fullt kan vi ikke få understreket nok hvor viktig

salget mot privatmarkedet er. Uten det ville resultatet i butikkene sett helt annerledes ut. Ikke bare resultatene. Uten privatmarkedet ville det heller ikke vært mulig og opprettholdt den butikkstrukturen vi har. Vi har vært heldige med at de aller fleste av våre butikker ligger i forbindelse med befolkningssentra. Det er et godt grunnlag for videre vekst.

På maskinsiden ser vi en utvikling der vi selger færre, men større enheter. Det gjelder både traktorer og redskap.

Som en konsekvens av investeringslysten har det vært god aktivitet på I-mek.

Høy aktivitet ut av året, borger for god aktivitet inn i det nye. Vi må nok regne med noe lavere kraftfôrsalg på formel, grunnet reduksjon i melkekvoter. Det har vi planlagt for. God fart i de andre produksjonene, nye hus på både kylling og egg gjør at vi forventer godt salg også dette året. Starten ser bra ut.

Hensyntatt kostnadene knytta til nytt ERP system, er resultatet vi legger fram for året akseptabelt, for ikke å si bra. Det er slik at uten disse ekstraordinære kostnadene, er resultatet «all time high». Det betyr at den underliggende drifta i FKRA går bra. Resultat etter skatt blir likevel ikke større enn at det er gode argument for at vi burde beholdt alt i selskapet. Når vi likevel velger å anbefale et utbytte på 0,25%, så er det for å vise at god samhandling med våre eiere er årsaken til det gode underliggende resultatet.

Det kommer ikke av seg selv. Vi har hatt god hjelp av stor omsetning, men minst like viktig er arbeidet våre ansatte gjør hver eneste dag. Samtidig som vi alltid leter etter forbedringer. LEAN arbeidet har over lang tid vært en del av hverdagen i FKRA. Det bidrar til kontinuerlige forbedringer. Vi har og gjort investeringer som bidrar til bedre resultat.

I juni startet vi opp den nye biokjelen i kraftfôrfabrikken. Den er på mange måter ett kinderegg. Ved å fyre med havreskall får vi billig energi. Når vi i stedet for å bruke hel havre, bruker kjernene i blandingene får vi både et bedre og rimeligere kraftfôr. Sist, men ikke minst. Vi reduserer våre klimautslipp med 60%.

En skal lete lenge etter enkelttiltak med en så stor klimaeffekt. Det er bra for selskapets klimaregnskap. Som en fin bonus førte det til at vi på slutten av året ble tildelt Stavanger kommunes miljøpris for 2025. Pengene som fulgte med prisen kr 75 000 doblet vi godt og vel fra egen lomme, og kjøpte i

samarbeid med Stavanger næringsforening strømaggregater som ble sendt til Ukraina.

Vi er i full gang med den nevnte implementering av nytt ERP system i bedriften. Som dere kjenner til, belaster det regnskapet med ekstraordinære kostnader på 65 mill. Og det er ikke over, det kommer til å belaste regnskapet for 26 i enda større grad. Tidligere ville en slik investering blitt aktivert, men det har vi ikke lenger anledning til. Målsettingen er at det skal være fullt gjennomført i 27. Fra og med 28 skal vi ha mere «normale» IT kostnader. Det betyr at vi er i en periode som utfordrer oss økonomisk.

FKRAs mål er som andre samvirker. Ikke høyest mulig resultat. Vi skal levere driftsmidler løpende til våre eiere med god kvalitet og best mulig pris. Samtidig skal vi holde igjen tilstrekkelig i selskapet til å sikre drift og utviklingsmuligheter. Strategiplanen sier en målsetting på 2% resultat av omsetning. Det vil si ca 80 millioner. Hensyntar vi de ekstraordinære kostnadene knyttet til ERP, er vi på «Stø kurs» i forhold til strategiplan. Skulle vi derimot sagt at vi skulle opprettholdt mål om 2% uavhengig av ERP ville vi måtte ta det igjen på prisene ut. Det tror jeg hverken våre eiere eller vi som selskap hadde vært tjent med. Vi ville svekket vår konkurransekraft på en måte som den underliggende driften ikke tilsier.

Denne problemstillingen snakket vi om på halvårsmøtet.

Tilbakemeldingene var ganske klare, å holde fast på den strategien som vi har ført. Det gjelder og for resten av gjennomføringsperioden. Vi må beholde konkurransekraften, men da må vi akseptere et lavere resultat i denne perioden. Skal vi si noe positivt om dette, så er det at etter perioden er ferdig er og kostnadene tatt. Da har vi ikke avskrivninger med oss videre, og grunnlaget for gode resultat er tilsvarende høyere.

Som jeg sikkert har nevnt for dere tidligere, var behov for nytt ERP system det første jeg spurte om i møte med valgkomiteen før jeg ble valgt til leder. Jeg ble betrygget med at det var nettopp oppdatert, så det kunne jeg ta rolig. Årsaken til spørsmålet var selvfølgelig hvor krevende jeg hadde erfart slike prosesser kan være. Nå er ikke det grunnen til jeg gir meg, og jeg mener at vi har god kontroll, selv om det hele tiden dukker opp nye problemstillinger. Det var vi klar over. Før vi startet ble vi av andre som hadde vært gjennom dette, forberedt på to forhold. Problem ville dukke opp underveis, og det ville bli dyrere enn først beregnet. Begge deler stemmer, men det er fortsatt innenfor et nivå som vi måtte være forberedt på.

En av årsakene til at det var nødvendig å få nytt system er å bedre IT-sikkerheten. Det vil det nye systemet helt sikkert gjøre. Men, selv om det gjør det, og vi er på det høyeste nivået vi kan være på. Min største bekymring i forhold til risiko er nettopp IT-sikkerhet. Det blir aldri helt trygt, og vi blir mer og mer avhengig av at det fungerer. Dette er ikke noe spesielt for FKRA. Hele samfunnet gjør seg mer og mer avhengig av slike styringssystemer. Sårbarheten om programmene svikter er vanskelig å fatte rekkevidden av.

Vi blir utfordret på hva vi gjør om for eksempel strømmen forsvinner. Den største risikoen for at det skal skje er sannsynligvis ikke utfall av kraftstasjoner eller linjer, mest sannsynlig er nok at styringssystemene svikter.

For FKRA handler det om å ha så god beredskap som mulig på det vi kan styre. Samtidig må vi være ærlige på at det har sin begrensning. Vi har begrenset ferdigvarelager, som ville kreve store investeringer om vi skulle øke. Teoretisk kunne vi hatt aggregater som drev kraftfôrfabrikken ved strømbrudd, men kostnaden ville vært altfor høy. I slike tilfeller vil vi måtte ty til nødløsninger. Som for eksempel å kjøre ut ubearbeida råvarer. Grisen ville nok overlevd ei god stund på hel bygg. Hensikten med å trekke fram dette er å realitets orientere oss og omverden på hva som er mulig. For samtidig som det er en forventning om at vi skal øke beredskap og være forberedt på nærmest enhver situasjon, gjør nødvendig utvikling, og digitalisering oss mer og mer sårbare.

På mange måter er vi mer sårbare i dag, enn vi har vært noen gang tidligere. Beskjeden Tarald Magne fikk med seg etter forrige besøk i Ukraina var; at i krig må en stole på det som fungerte i 1970 åra. Da er det ikke mye som sviver her i Norge. Jo mer moderne samfunnet blir, jo mer sårbare. Det er vel i dag litt vanskelig å se for seg å gjøre som Tønes «slå av maskinane og så molke me for hånd».

Jeg har vært så heldig å få lede styret i FKRA i 8 år. Det har vært en glede. Ikke for det, vi har hatt mange krevende saker i perioden. Spesielt må jeg peke på de utfordringene vi har hatt med flere av datterbedriftene. Det har vært vanskelig. Vi er i ferd med å rydde opp, men det tar tid. Det er lett å være etterpåklok og si hva vi burde gjort til enhver tid. Men for det første; Det hjelper lite, og for det andre, det er feil å bedømme valgene som er tatt ut fra den kunnskapen vi har i ettertid. Beslutningene ble tatt under helt andre forutsetninger. Og en ting er helt sikkert. Mye av det som har skjedd

og endret premissene har vært helt umulig å forutse. Vi må derfor handle ut fra det som gjelder i dag, og prøve å ta de beste valgene ut fra den kunnskapen vi har. Når det er sagt. Det er mye visdom i ordtaket «Skomaker bli ved din lest». Med det mener jeg vi bør være veldig forsiktig med å engasjere oss i virksomhet ut over kjernevirksomheten. Det gjelder spesielt for oss i samvirket med vårt formål.

Dessverre er det slik at vi i FKRA ikke er helt stuereine i deler av norsk landbruk. Det viste seg for to år siden da vi søkte om å bli med i Norges Bondelag sitt representantskap. Siden det trengtes 2/3 flertall for at vi skulle bli med, klarte et mindretall å hindre det. Ikke vet jeg hva som ligger bak, men det vi fikk av begrunnelser virket i stor grad som vikarierende argument. Sannheten tror jeg er at vi våger å utfordre, ikke minst i korn og kraftfôrpolitikken. Det er det ikke alle som liker. Det som er synd, er at mer kunnskap om sammenheng mellom kornproduksjon og kraftfôrbransjens behov absolutt burde vært bedre representert i representantskapet.

Det ser vi ikke minst nå, for nå begynner det å bli mer komplisert enn det har vært tidligere. Tidligere har en kunnet produsere alt det kornet og de sortene en ønsket, og det har vært avsetning for det. Nå har markedsregulator 2 år på rad måttet overlagre Bygg fordi det produseres mer enn kraftfôrbransjen kan ta unna for å produsere et optimalt kraftfôr.

Tidligere år har vårt innspill til jordbruksavtalen omhandlet mange forhold. I år har vi konsentrert oss om balansen mellom korn og kraftfôr. Vi mener at det var feil å øke prisen på bygg i fjor, når en allerede hadde overproduksjon. Økonomien i å dyrke bygg er svært god i de beste områdene, ikke minst fordi avlingsutviklingen har vært svært god. I disse områdene er det vanlig å ta både 7- og 800 kg på målet. Havreprisen ble øket enda mer og er nå på nivå med byggprisen. Det blir feil når fôrverdien i kraftfôr er 20-25 øre lavere for havre. Vi ønsker og en høy kornproduksjon i Norge, men vi har gitt klar beskjed. Skal det dyrkes mer korn, så er det mat- og fôrkveiteproduksjonen som må økes.

Ett viktig element i korn og Kraftfôrpolitikken er prisnedskrivingsordningen. Den gjør at kornprodusentene får mer for kornet enn den videre verdikjeden er i stand til å ta ut i markedet. Det er ikke målpris men engrosprisen på korn som er den reelle prisen som kan betales for kornet. Ikke noe galt i å gjøre det slik. Det er sannsynlig en nødvendighet for den arbeidsfordelingen vi har i landbruket. Men det er litt rart å kalle det prisnedskrivning.

Litt rart, eller kanskje strategisk. Ved å kalle det prisnedskriving skapes et inntrykk av at prisnedskrivingen er midler som kommer husdyrbruket til gode. Det er feil. Det er kornprodusenten som får en merpris i forhold til egentlig verdi. Det er ikke prisnedskriving, nei faktisk det motsatte, «prisoppskriving». Det må ha vært noen smarte hoder som i sin tid fant ut at vi kan kamuflere merprisen til kornbonden ved å kalle det prisnedskriving. Prisned- eller oppskriving er og blir rart. Det det er, og burde vært benevnt som er; Pristilskudd korn. Ved å kalle det med sitt rette navn, kunne vi unngått mange misforståelser. Videre at størrelsen på prisstøtten er et spørsmål om behov for å støtte kornbonden.

Vårt innspill er basert på behov for endringer om en skal arbeide mot målet om 70% norske råvarer i kraftfôr. Samtidig som en opprettholder volum og økonomi i husdyrholdet. Dette engasjerer vi oss sterkt i, derfor vil vi komme sterkt tilbake til dette i morgendagens seminar. Her har vi fått med mange ressurspersoner som kan belyse dette fra flere sider.

I alle årene jeg har vært engasjert har det undret meg hvor gode vi i landbruket er til å plage oss selv. Jeg har skrevet en del innlegg om dette. Jeg har og undret meg over hvor fort vi gir etter for å være «politisk korrekte». Blant annet har jeg aldri forstått at vi har akseptert premissene for landbrukets klimapåvirkning.

Biodrivstoff er en del av løsningen for klimaet. Det er fornuftig nok fordi det er en del av naturens kretsløp. Biometan er akkurat det samme. En del av naturens kretsløp. Likevel har vi akseptert at det måles på samme vis som fossil CO₂ eller fossil metan. Vitenskapelig kan det påvises at norske husdyr så å si ikke har bidratt til oppvarming de siste 80 årene. Da er det underlig at vi går med på dette.

Så sier miljødirektorat og andre at det likevel er viktig fordi det vil ha rask effekt. Ja det er riktig at det ville ha kortsiktig nedkjølende effekt. Men det er litt motsatt av å pisse i buksa. Det vil kjøle litt med det samme, men så går det over. Faren med å tenke sånn er at det kamuflerer at vi ikke gjør nok med de utslippa som faktisk bidrar til oppvarmingen, de fossile. For fossile utslipp må landbruket være med å ta sin del av regningen, men vi burde aldri akseptert måten de biologiske blir beregnet på.

Som dere hører er engasjementet der fortsatt, men når det gjelder dette så må jeg erkjenne at jeg er desillusjonert. For et par år siden skrev jeg en

kronikk om disse forholdene som jeg forsøkte få inn i Stavanger Aftenblad. De ville ikke ta det inn, da de mente det ikke var relevant.

For en annen av mine kjepphester har jeg fortsatt ikke gitt meg. Det handler om soya. Når store deler av landbruket, med bondelaget i spissen snakker ned soya, og har mål om å fase soya ut av norsk kraftfôr, da mener jeg de er på ville veier. Jeg vet hvorfor de tenker slik. De er redde for omdømmet. Men omdømmet handler om hvilken historie som blir fortalt. Lar vi klimaaktivistene fortelle historien om at det bidrar til hogst av regnskog og ikke noe mer, da har vi tapt.

Hvis vi derimot forteller denne historien:

Vi har som mål en høyest mulig norskandel i norsk fôr. Vi har svært begrensa areal og muligheter til å produsere norsk planteprotein. For å utnytte de produksjonsmulighetene vi har til å produsere korn og karbohydrater, må vi innse at vi vil være avhengig av å importere det aller meste av proteinråvarene til kraftfôret.

Soya er verdens suverent viktigste, beste og største planteproteinkilde, som hele verden er avhengig av. Årsaken til at vi handler det aller meste av soyaen fra Brasil, er at det er nesten bare her vi får tak i GMOfri. Ved at norsk landbruk bruker soya produsert etter strenge krav, bidrar vi til en bærekraftig produksjon. Sertifisering garanterer for ikke regnskogareal. Videre både miljømessige krav og sosiale rettigheter er en del av sertifiseringsordningen. Vi står for en minimal del av verdens soyahandel, men vi er store i verdikjeden for bærekraftsertifisert soya. Bærekraftig handel er den mest effektive måten for bistand og bidra til utvikling.

Videre, om vi forteller at med å bruke soya kontra alternativet som stort sett er raps, beslaglegger vi mye mindre areal i utlandet. Som eksempel, om vi bare baserte oss på soya som proteinkilde, ville vi beslaglagt et areal på ca 334 tusen dekar, litt mer enn halvparten av det dyrka arealet i Rogaland. Skulle vi basert oss utelukkende på raps ville tilsvarende tall vært 1 mill 890 tusen dekar. Ganske nær et 6 ganger så stort areal. Hvordan høres det ut i forhold til målet om at norsk matforsyning skal beslaglegge minst mulig areal i utlandet

Hvis vi til sist tar med det vi skal snakke om i morgen, høyest mulig norskandel i kraftfôr, er det helt klart at soya vil gi mye større plass til norsk korn enn om vi bruker raps, fordi proteinkonsentrasjonen er så mye høyere.

Hadde vi fortalt denne historien er jeg sikker på at de fleste ville tenkt annerledes, enn basert på den historien som dominerer i dag.

Kanskje er det at vi er så tydelige i slike saker, grunnen til at noen ikke vil ha oss med i Bondelagets representantskap. Men vi gir oss ikke så lett. Vi er i dialog med ledelsen i bondelaget og forbereder et nytt framstøt til neste år i forbindelse med lovendringer i Bondelaget. Jeg mener vi har skapt enda større forståelse for at vi vil ha noe å bidra med i det forumet.

I tillegg må jeg si. Det er litt spesielt, at hver gang Bondelaget skal finansiere ekstra aktiviteter som blant annet foran jordbruksforhandlingene, da er vi gode nok på linje med de andre samvirkene. Likevel skal vi altså ikke være med når politikk og strategi skal utvikles. Her må det nye styret i FKRA passe på, være i dialog med ledelsen, sørge for at vi blir en del av prosessen når det arbeidet starter. Og at det ender med at vi får vår rettvise plass i Norges Bondelags representantskap.

En annen grunn til at vi ikke har blitt med, er kanskje at noen mener vi og burde vært med på konserndannelsen og sørget for et Felleskjøp i Norge. Jeg har hørt at noen var redde når jeg overtok etter å ha ledet Nortura, at veien ville være kort til et norsk konsern. Sannheten er det motsatte. Selv om det har vært helt riktig å danne nasjonale konsern på salgssiden for å stå om mot utviklingen i dagligvare og storhusholdning, gjelder ikke det samme for innkjøpssamvirke. Jeg så at selv om det var riktig, var prisen at vi mistet noe på veien. Vi trodde vi skulle klare å beholde det lokale engasjementet, men det viste seg vanskelig alt fra begynnelsen. Det har bare blitt tydeligere etter som tiden har gått. Det er en grunn for at FKRA valgte å kjøpe tilbake hele Bondevennen for å ta et eksempel

Den erfaringen har jeg hatt med meg, og har vært førende for hvordan jeg har ønsket å utvikle FKRA. De siste årene har vist hvor stor verdi det har for oss bønder at vi har et eget regionalt selskap som er villig til, og som engasjerer seg i saker som betyr mye for oss eiere. Det betyr mye for et så husdyrtungt område at noen snakker kraftfôrbrukerens sak. Arbeidet med gjødselbruksforskriften er et annet godt eksempel. Det var et samlet landbruk i Rogaland som stilte seg bak arbeidet, men det ville ikke latt seg gjennomføre så grundig uten FKRA sitt engasjement. Med økonomiske midler, men og med ressurspersoner som var viktige i arbeidet. Regional tilknytning og engasjement er en stor ressurs for landbruket og bøndene i Rogaland, Agder og Sunnhordaland. Det gjelder i store og små saker.

Så et klart budskap fra meg; Det må vi ta vare på!

Før jeg gir meg vil jeg nytte muligheten til å takke dere alle for samarbeidet. Jeg har trivdes i rollen, og det skyldes ikke minst det gode samarbeidet og samholdet vi har hatt i styret. Godt samarbeid med ledelsen, og for egen del spesielt med Per Harald.

Det er et privilegium å få lede et selskap med ansatte som brenner for bedriften og for landbruket i vårt område.

Så til Styret, tillitsvalgte, ledelse, alle ansatte og sist, men ikke minst, alle dere eiere. TAKK FOR GODT SAMARBEID.

Lykke til videre. FKRA er godt rigget, og det kommer til å gå bra.

Takk for meg.